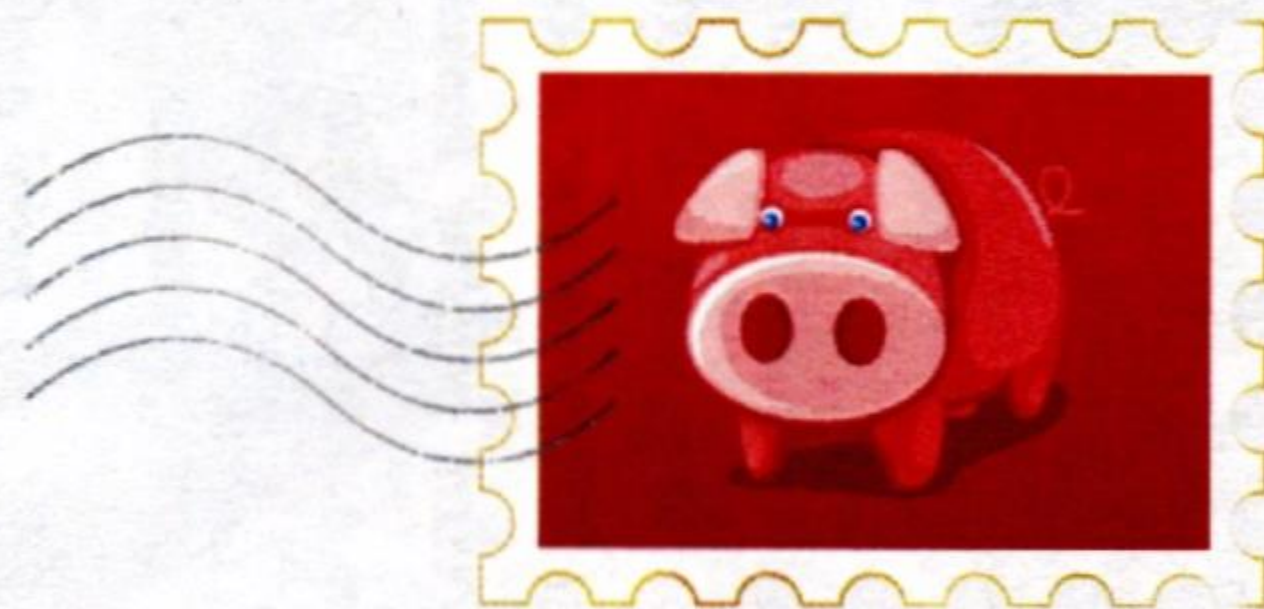

*Městské divadlo Děčín
a Divadelní spolek Karel Čapek*

*Alina Nelega Cadariu
Amalia dýchá zhluboka
aneb Internacionála*

Alina Nelega Cadariu

Amalia dýchá zhluboka aneb Intenacionála

překlad: Jitka Lukešová

režie: Jiří Trnka

výprava: Jana Stejskalová

projekce: Martin Pošta

asistence režie: Karla Vázlerová

světelný design: Michal Kočka

hraje: Lída Panenková

Alina Nelega Cadariu

je novinářka, divadelní vědkyně, režisérka, dramaticka a překladatelka. Její divadelní hry (např. *Amalia dýchá zhluboka*, *Dekalog* podle Rudolfa Hesse, *Taxi vinyl* atd.) byly přeloženy a publikovány v mnoha světových jazycích - kupříkladu v angličtině, francouzštině, ruštině, němčině, atd. Alina žije v transylvánském městě Targu-Mures, kde je uměleckou ředitelkou divadla Ariel.

Poděkování:

Za inspiraci při vzniku scénografické koncepce děkujeme panu Jaroslavu Čermákovi, za výrobu božích muk panu Jiřímu Kalinovi, za výrobu animací panu Davidu Culkovi a za dramaturgickou spolupráci panu Vladimíru Fekarovi.

Česká premiéra v Městském divadle Děčín dne 28. ledna 2011.

Veškerá práva k dílu zastupuje Divadelní a literární agentura Aura-pont.

Představení vzniklo za podpory:

Proč nejsem komunistou?

Protože mé srdce je na straně chudých. Buržoazie, která nedovede nebo nechce pomoci, je mi cizí; ale stejně cizí je mi komunismus, který místo pomoci přináší prapor revoluce. Poslední slvo komunismu je vládnout a nikoli zachraňovat; jeho velikým heslem je moc a nikoli pomoc. Žít chudého člověka sliby je okrádání chudého. Snad se mu žije lehčeji, malují-li se mu tučné husy na vrbě; ale prakticky je i dnes tak jako před sto lety lepší vrabec v hrsti nežli holub na střeše vládní budovy a lepší je oheň ve sporáku, než červený kohout na krovech paláců.

Nejdivnější a nejnelidštější na komunismu je jeho zvláštní pochmurnost. Čím hůře, tím lépe; porazí-li cyklista hluchou babičku, je to důkaz zpuchřelosti dnešního řádu; strčí-li dělník prst do koleček stroje, nerozmačkají mu jeho ubohý prst kolečka, nýbrž měšťáci, a k tomu ještě s krvežíznivou rozkoší. Srdce všech lidí, kteří z těch či oněch osobních příčin nejsou komunisty, jsou zhovadilá a hnusná jako vřed; není dobrého chlupu na celém dnešním řádu; co je, je špatné.

Nehostinné a nelidské je klima komunismu; není střední teploty mezi mrazivou buržoazií a revolučním ohněm; není nic, čemu by se proletáři směl s požitkem a nerušeně oddat. Není na světě oběd nebo večeře; buď je to plesnivá kůrka chudého nebo žranice pánů. Není už láska, nýbrž buď perverze bohatých, nebo proletářské plození dětí. Buržoa vdechuje svou vlastní hnilobu a dělník souchotiny; tím jaksi vymizel vzduch.

Nenávist, neznalost, zásadní nedůvěra, to je psychický svět komunismu; lékařská diagnóza by řekla, že je to patologický negativismus. Dnešnímu světu není třeba nenávisti, nýbrž dobré vůle, ochoty, shody a spolupráce; je mu třeba vlnějšího morálního klimatu; myslím, že by se s trochou obyčejné lásky a srdečnosti daly ještě dělat zázraky. Zastávám se dnešního světa, ne proto, že by to byl svět bohatých, ale protože to je zároveň svět chudých a pak těch prostředních mezi žernovou kapitolou a třídním proletariátem, kteří dnes jakž takž udržují a zachraňují největší část lidských hodnot.

Pak je tu otázka násilí. Nejsem stará panna, abych se křičela při slově "násilí"; přiznám se, že bych někdy s chutí natloukl člověka, který říká špatné důvody nebo lže; pohřchu to nejde, protože buď jsem já slabý na něj, nebo on je příliš slabý, než aby se mohl bránit. Jak vidíte, nejsem zrovna statečný; ale kdyby měšťáci začali provolávat, že půjdou vyvraždit chudé lidi, sebral bych se jistě a běžel bych pomoci chudým lidem. Slušný člověk nemůže být s tím, kdo vyhrožuje; i boj je fair play, a agitátor, který křičí po ozbrojení proletariátu, aniž by se stejně horlivě přimlouval za povinné ozbrojení měšťáků od hokynáře po bankovního ředitele, rozvrací lidskou společnost nikoli násilím, nýbrž porušováním přirozené a prosté čestnosti. Nemohu se srozumět s komunismem. Chápu jeho ideály, ale nemohu pochopit jeho metodu. Věřili komunisté, že zastřelit člověka odzadu není zločin, pak je tu něco, čemu nemohu rozumět, třeba se mi to říká počesku; mám hrozný dojem chaosu a skutečnou úzkost, že takhle se nikdy nesmluvíme.

Metoda komunismu je široce založený pokus o mezinárodní nedorozumění; je to pokus roztržít lidský svět na kusy, které k sobě nepatří a nemají si co říci. Co je dobré na jedné straně, nemůže a nesmí být dobré na druhé straně; jako by nebyli tady i tam lidé fyziologicky a morálně titíž. Pošlete na mne nejortodoxnějšího komunistu; neskoli-li mne na místě, doufám, že se s ním osobně shodnu ve spoustě věcí, pokud se ovšem netýkají komunismu. Avšak komunismus se zásadně neshodne s těmi druhými ani v tom, co se netýká komunismu; mluvíte s ním o funkci sleziny a on řekne, že je to měšťácká věda; podobně existuje měšťácká poezie, měšťácký romantismus, měšťácká humanita a tak dále.

Ale čeho je mi zvláště líto, jsou právě proletáři, kteří jsou takto přímo vyřiznuti z ostatního vzdělaného světa, aniž by se jim to nahradilo něčím jiným než lůznou vyhlídkou na rozkoše revoluce.

Komunismus uzavírá kordon mezi nimi a světem; a jste to vy, komunisté intelektuálové, kdo stojíte s pestře pomalovanými štíty mezi nimi a vším tím, co je připraveno pro ně jako podíl pro nově přichozí. Ale ještě je místo pro holubici míru, ne-li mezi vámi, tedy nad vašimi hlavami nebo přímo shůry.

Je mi lehčeji, když jsem řekl aspoň tolik, třebaže to není vše; je mi, jako bych se vyzpovídal. Nestojím v žádném houfu a moje pře s komunismem není pře zásad, nýbrž osobního svědomí. A kdybych se mohl přit se svědomím a nikoli se zásadami, věřím, že by nebylo nemožno aspoň si rozumět, a už to by bylo mnoho.

Karel Čapek

PS: Přítomnost 4. prosince 1924 (pro účely programu kráceno)

